

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-620

6.7.2022

If Skadeforsikring NUF

Næringsliv

Avkortning i potensiell utbetaling under ansvarsforsikring – brudd på sikkerhetsforskrift om varme arbeider? – fal. §§ 4-8 og 4-14.

Sikrede er et firma som tilbyr arbeid innen jernbanedrift. Sikrede var i august 2018 med på vedlikeholdsarbeid, herunder varme arbeider, på en jernbanestrekning. Dagen etter arbeidet var utført begynte det å brenne, og det oppstod store materielle skader. Sikrede meldte om tingskaden til sitt selskap 4.9.18. I januar 2019 meldte sikrede også inn saken under ansvarsforsikringen i samme selskap da det var varslet mulig erstatningskrav fra B. Selskapet bekreftet at sak var opprettet og stilte spørsmål vedrørende varme arbeider. Sikrede svarte ikke på spørsmålene. Selskapet fulgte opp med de samme spørsmålene 28.5.19. Heller ikke da svarte sikrede. Selskapet tilskrev sikrede 11.6.19 og opplyste at det ville forholde seg som om det forelå brudd på én eller flere sikkerhetsforskrifter. Grunnet begrenset informasjon i saken la selskapet til grunn at det var årsakssammenheng mellom brannen og brudd på sikkerhetsforskrift. Selskapet påberopte 100 % avkortning og viste samtidig til klageadgangen. Senere reduserte selskapet eventuell avkortning til 20 %. Sikrede har anført at standpunktet om avkortning ikke er gitt uten ugrunnet opphold. Nemnda kom til at selskapet hadde meldt fra om sitt standpunkt uten ugrunnet opphold, men at spørsmålet om sikrede hadde brutt sikkerhetsforskriften måtte avvises som følge av bevismessige forhold.

Saksfremstilling

Saken gjelder selskapets krav om avkortning under sikredes ansvarsforsikring som følge av brudd på sikkerhetsforskrifter, jf. fal. § 4-8, og spørsmålet om selskapets varsel er uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 4-14.

Sikrede er en bedrift som tilbyr tjenester knyttet til drift av jernbane. Sikrede var i august 2018 del av et arbeidslag som utførte vedlikeholdsarbeid, herunder varme arbeider (sveising av skinneskjøter) på en jernbanestrekning. Deler av arbeidet ble utført inne i et snøoverbygg nær en stasjon. Dagen etter utførelsen av arbeidet inne i bygget brant det ned til grunnen.

Brannen førte til store skader på øvrig infrastruktur (baneanlegg). I en foreløpig rapport fra Statens Havarikommisjon som ble publisert i juli 2019 stipuleres de totale utbedringskostnadene til ca. 70 mill. NOK. Skadene ble dekket under anleggets forsikring i Gjensidige Forsikring med en egenandel på 30 MNOK.

I rapportens vurdering av mulige antennelseskilder konkluderes det med varme arbeider som en sannsynlig brannårsak.

Sikrede varslet selskapet om skader på eget utstyr i ulykken pr. e-post den 4.9.18. Sikrede varslet selskapet om mulig erstatningskrav fra B 18.1.19.

Selskapet bekreftet overfor sikrede 29.1.19 at sak var opprettet under sikredes ansvarsforsikring og stilte spørsmål om sikredes etterlevelse av sikkerhetsforskrifter i forbindelse med varme arbeider:

(...)

Det er strenge krav til varme arbeider i henhold til forsikringsavtalen og det foreligger sikkerhetsforskrifter som skal overholdes.

Jeg ber deg derfor om å svare på punkt 4.1 -5 om hvordan arbeidet ble utført og oversende sikkerhetssertifikater for de som utførte arbeidet.

Utdrag vilkår:

8.3 Varme arbeider

1. Definisjon:

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr.

2. Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer hvor det er risiko for at brann kan oppstå. Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte rom som en del av den daglige virksomheten. Rommet skal være skilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

3. Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør må sikrede sørge for at sikkerhetsforskriftens krav reguleres i egen avtale eller kontrakt med denne.

4. Sikkerhetskrav

4.1 Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Arbeidsinstruksen er tilgjengelig på [www ...](http://www.fnr.no)

4.2 Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.

4.3 Åpninger i golv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.

4.4 Godkjent sløkkeutstyr, minimum 2 stk. 6 kg pulverapparat, med minimumseffekt 34A 233B C skal være lett tilgjengelig. Ett håndsløkkeapparat kan erstattes med brannslange med innvendig diameter minimum 19 mm påsatt vann frem til strålerøret.

4.5 Navngitt brannvakt skal være til stede og kontinuerlig vurdere risiko for brann under arbeidet, i pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.

4.6 Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

(...)

Sikrede besvarte ikke henvendelsen.

Selskapet purret på tilbakemelding i saken 28.5.19, men fikk ifølge selskapet ikke svar.

Selskapet varslet sikrede i brev 11.6.19 om at de påberopte 100 % avkortning i evt. erstatning over ansvarsforsikringen:

(...)

Den 28.05.19 ble påny bedt gjort rede for ... overholdelse av sikkerhetsforskriftene i forsikringsavtalen. Henvendelsen er ikke besvart.

If forholder seg med dette som om det foreligger brudd på en eller flere av sikkerhetsforskriftene.

Ved brudd på en sikkerhetsforskrift har selskapet adgang til å redusere erstatningen, eventuelt la den falle helt bort, jf. FAL § 4-8. Momenter for vurdering av avkortningens størrelse er årsakssammenheng mellom brannen og brudd på sikkerhetsforskriften, skadeomfang og skyldgrad.

Ettersom det foreligger begrenset med informasjon i saken, legges til grunn at det er årsakssammenheng mellom brannen og mangelfull overholdelse av én eller flere sikkerhetsforskrifter, og en eventuell erstatning i saken vil bli avkortet. Vi minner om at ... også som UE under utførelse av oppdrag også har ansvar for å påse at sikkerhetsforskriftene etterleves. If påberoper her 100% avkortning.

(...)

B varslet 17.8.18 mulig erstatningskrav ovenfor hovedentreprenør og sikrede ved brev av 26.8.19. Sikrede klaget 29.10.20 til selskapets kundeombud på selskapets standpunkt om 100 % avkortning. Kundeombudet fastholdt 13.4.21 at det var grunnlag for 100 % avkortning i korrespondanse til sikrede.

Ba krevde i forliksklage 9.7.21 mot sikrede, hovedentreprenør og selskapet erstatning for sin egenandel.

Sikrede klaget selskapets standpunkt om avkortning inn for Finansklagenemnda. Selskapet reduserte avkortningen til 20 %.

Sikrede avviser at selskapet har rett til avkortning fordi det ikke har reklamert "uten ugrunnet opphold", jf. fal. § 4-14. Det gikk mer enn ni måneder fra selskapet fikk kunnskap om forsikringstilfellet til beslutning om avkortning ble foretatt. Selskapet ble underrettet om brannen 4.9.18 mens selve beslutningen om avkortning først ble foretatt 11.6.19. Selskapet har ikke foretatt selvstendige undersøkelser i perioden fra melding om skaden til beslutning om avkortning. Beslutningen om avkortning skulle følgelig vært tatt på et mye tidligere tidspunkt.

Sikrede anfører subsidiært at vilkårene for avkortning ikke er sannsynliggjort og at avkortningen er satt for høyt.

Selskapet anfører at saken ikke egner seg for nemndsbehandling fordi de underliggende forholdene i saken ikke er tilstrekkelig avklart. Selskapet anfører subsidiært at det er grunnlag for avkortning pga. brudd på sikkerhetsforskrifter knyttet til varme arbeidere. Selskapet erkjenner likevel av 100 % avkortning er for høyt og reduserer denne til 20 % med henvisning til dom fra Ofoten tingrett, OFOT-2012-10877, samt FinKN 2019-480, 2018-616, 2013-475 og 2012-92.

Selskapet anfører at avkortningen er varslet i tide, jf. fal. § 4-14 (1). SHTs foreløpige (udaterte) rapport, sammen med sikredes avståelse fra å svare på saksbehandlers spørsmål, ble lagt til grunn for beslutningen om avkortning.

SHTs foreløpige rapport ble oversendt på skadesaken 28.5.19.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avkorte i erstatningen for brudd på sikkerhetsforskrift, herunder om selskapet har meldt fra om sitt standpunkt uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 4-14.

Ifølge fal. § 4-14 må selskapet dersom det ønsker å påberope seg brudd på sikkerhetsforskriftene gi sikrede skriftlig beskjed om sitt standpunkt uten ugrunnet opphold etter at selskapet ble kjent med det forhold som medfører at regelen kan anvendes. Spørsmålet blir derfor om selskapet ga sikrede skriftlig beskjed innenfor denne tidsfristen.

Varslingsfristen etter fal. § 4-14 begynner ifølge Rt. 2013 s. 1325 å løpe på det tidspunkt selskapet har kvalifisert mistanke om de forhold som kan føre til avkortning. Selve tidsfristen omtales i NOU 1987:24 s. 104 som "en rimelig, kort tid til å vurdere om det vil påberope seg et forutsetningsbrudd som det er blitt kjent med". Selskapet har anledning til å bruke den tid som etter forholdene er nødvendig for å utrede om det vil påberope seg avkortning, men ikke lenger tid enn nødvendig, jf. NOU 1983:56 s. 96.

Nemnda forstår situasjonen slik at sikrede meldte inn tap av eget utstyr som følge av brannen under sin tingsskadeforsikring 4.9.18, men at varsel om mulig ansvar under sikredes ansvarsforsikring først ble meldt 18.1.19. Varslingsplikten etter fal. § 4-14 er knyttet til brudd på

reglene i kap. 4 for den enkelte forsikringen og må ta utgangspunkt i skademeldingen knyttet til denne forsikringen. Tidsfristen for selskapets saksbehandling kan derfor ikke starte før 18.1.19. Avkortningen ble varslet 11.6.19. Det gir en samlet saksbehandlingstid på rett under fem måneder, som i seg selv ikke kan sies å være urimelig lang tid i en så omfattende og komplisert brannskadesak som dette. Det avgjørende utgangspunktet for fristen er likevel når selskapet fikk begrunnet mistanke om brudd på forskriftene.

Selskapet anmodet sikrede 29.1.19 om å redegjøre for etterlevelse av sikkerhetsforskriftene under ansvarsforsikringen. Hendelsesforløpet var på dette tidspunktet under granskning av offentlige myndigheter. Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for å si at selskapet på dette tidspunktet har kvalifisert mistanke om at det foreligger brudd på sikkerhetsforskriftene, jf. også Rt. 2013 s. 1325 avsnitt 56, som under henvisning til Bull, Forsikringsrett (2008) s. 425 sier at forhold som f.eks. intern gransking/etterprøving gjennom takstmenn, utredere mv. vil kunne skyte ut fristen. Dette må gjelde tilsvarende for granskning av offentlige myndigheter. Man kan ikke forvente at selskapet setter i gang egne undersøkelser parallelt med en offentlig granskning.

Sikrede svarte ikke på selskapets henvendelse. Dette må være sikredes risiko med mindre selskapet i denne perioden fikk opplysninger som ga grunnlag for kvalifisert mistanke. Selskapet har forklart at det mottok et utkast til granskningsrapport 3.5.19. Denne er ikke fremlagt, og det er derfor ikke mulig for nemnda å si om den foreløpige rapporten ga grunnlag for kvalifisert mistanke om at sikrede hadde brutt sikkerhetsforskriftene. Selskapet mottok 28.5.19 e-post fra sikredes oppdragsgiver som ga uttrykk for "at sikkerhetsforskrifter kan være brutt", og at det var sikrede som sto for "de varme arbeidene". E-posten pekte særlig på manglende brannslukningsutstyr og brannvakt, og selskapet ble anmodet om å få en avklaring fra sikrede på hvordan varme arbeider var utført. Selskapet har forklart at det fremdeles var uklart hvilken rolle sikrede hadde i prosjektet, men aksepterer at oversendelsen 28.5.19 ga "kvalifisert mistanke" om at sikrede hadde brutt sikkerhetsforskriftene. Selskapet varslet sikrede om mulig avkortning samme dag og anmoder om orientering om hendelsesforløpet. Sikrede svarer ikke, og selskapet sendte beslutning om avkortning 6.6.19.

Ut fra dette har sikrede vesentlig forsinket saksbehandlingen i selskapet ved ikke å svare på selskapets henvendelser, og nemnda kan ikke se at selskapet hadde tilstrekkelig informasjon før 28.5.19 til å foreta seg noe overfor sikrede. Varslingsfristen er derfor ikke oversittet.

Spørsmålet er så om selskapet kan avkorte for brudd på sikkerhetsforskrifter.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevissspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Granskningsrapporten tilsier at det foreligger brudd på brannsikringsregler, men det er uklart for nemnda om ansvaret for dette under prosjektet lå hos sikrede, byggherren eller totalentreprenøren. Dette spørsmålet bør belyses med muntlige forklaringer under en hovedforhandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).